

Nõtked pihlapuud

REIN SANDER

Pihlakat on eestlased ikka austanud, teda aiavärvasse ja kopliserva istutanud.

Aastatega sirgub harilik pihlakas (*Sorbus aucuparia*) suureks ja kõrgeks puuks. Kui mitte muud, siis õite- ja marjarõõmu saab temalt ikka. Kui on aega ja viitsimist marjadest siirup keeta, siis marju selles mitu korda kuumutada ja lõpuks tuhksuhkrus kuivatada, saame nendest päris maitsvat "marjakommi".

Üsna laialt on meil levinud ka magusamate viljadega pihlakasordid, millel pihlaka mõrukirbe maitse peaaegu puudub. Kõige tuntum nendest on kindlasti 'Granatnaja' – pihlaka ja vereva viirpuu hübriid. Parematest puukoolidest leiame hulga teisigi magusa marjaga sorte.

Vana ja tuntud puu nii pargis kui koduaias on leinapihlakas. Levinumaid sorte on kaks: tavaliste roheliste lehtedega rippoksaline 'Pendula' ja kollasekirjude lehtedega 'Pendula Variegata'. Üsna harva kasvatatakse ka pihlaka püramiidvormi.

Lihtlehised pihlakad

Peale hariliku pihlaka kasvab meil looduses veel kaks pihlakaliiki. Kõige haruldasem neist on kindlasti tuhkipihlakas (*S. rupicola*), mida näeb ainult Saaremaal. Tuhkipihlakal on paksud hõbekasrohelised lihtlehed ja suured oranžikad marjad.

Tuhkipihlakale lähedane, kuid veelgi lõunapoolsema levikuga liik on valge pihlakas (*S. aria*). Üks vana põõsas kasvab päris keset Pärnut Koidula pargis. See on kunagi poogitud hariliku pihlaka alusele ja üle poole sajan-di vana. Ometi kasvab ta ainult paari meetri kõrguse põõsana, sest on korduvalt tagasi külmunud. Kui külmakindlad on praegu puukoolides müüdavad valge pihlaka istikud, seda näitab aeg.

Pooppuust saab kena allee

Tuhkipihlakast tükk maad talvekindlam on pooppuu (*S. intermedia*). Pooppuu saab hakkama ka mandril ja kasvab päris suureks ning jämedaks puuks. Lehed on hallikasrohelised, nõrgalt hõlmiste lehtedega.

Pooppuu hakkab õitsema mõni päev hiljem kui harilik pihlakas ja lõpe-

Valge pihlaka lihtlehed on alt tihedalt valgeviltjad.

Pooppuu kasvab üsna kõrgeks ja jämedaks.

tab umbes nädal hiljem. Kubja paarikümne aasta vanused pooppuud on umbes 5 m kõrged.

Marjad kõlbavad süüa, kuid on veidi jahuka maitsega. Kui linnud neid nahka ei pista, siis võib marju kuivatada – natuke pooppuujahu annab küpsetistele huvitava maitse.

Ilusaid pooppuu-alleesid kasvab meil linnades mitmel pool, maal saab pooppuust kena puiestee.

Ainult et maal peab noori puid mitu aastat talviti jänese ja metskitse eest kaitsma.

Lepalehine pihlakas värvub sügisel huvitavalt pronksjaspruuniks.

Lepa lehega pihlakas

Huvitav lihtlehtedega puu on lepalehine pihlakas (*S. alnifolia*). Mõnikord on teda käsitletud ka omaette perekonnana (*Micromeles*). See on Ida-Aasiast pärit liik, mis meil kasvab päris hästi. Puu sirgub 3–4 meetri kõrguseks, tal on ilusad valged õiekobarad ja huvitav pronksjaspruun sügisvärv. Viljuma on lepalehine meil siiski visa, võib-olla ei meeldi talle tuultele liiga avatud kasvukoht.

REIN SANDER